

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitală : Pentru 1 an 30 lei ; 6 luni 15 lei ; 3 luni 8 lei.
In Districte : 1 an 26 lei ; 6 luni 13 lei ; 3 luni 10 lei.
In Străinătate : 1 an 48 lei ; 6 luni 24 lei ; 3 luni 12 lei.

Director : D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa :

In România : La administrațiune, Passajul Român, No. 3 bis, București ; și la corespondenții ziarului din județe.
In Paris : La Société Havas, place du Bourse, 8.
In Viena : La Heinrich Schalek, I Wollzeile, 14, Biroul central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.
In Hamburg : La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 58, Biroul central de anunțuri pentru Germania.

ANUNCIURILE :

Linia mică pe pagina IV. 30 bani
Reclame pe pagina II-a 5 lei — Reclame pe pagina III-a 2 lei.
Scrisorile nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.
Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

D-nii abonați al cărora abonament este sfârșit și cari mai doresc a primi acest ziar, sunt rugați a reînnoi abonamentul, ca să nu sufere întrerupere în trimiterea ziarului.

Serviciul telegrafic al „României Libere”

Niș, 24 Decembrie.

Comitele Khevenhüler, ministru plenipotențiar al Austro-Ungariei și d. Garasani, președintele consiliului de miniștri al Serbiei au plecat azi către Niș.

Belgrad, 24 Decembrie.

O deputație compusă din patru-zece de consilieri municipali a fost primită de regele Milan. Ea l-a asigurată de sentimentele ei de fidelitate și de devotament pentru dânsul și pentru dinastia sa.

Constantinopol, 24 Decembrie.

In urma depeși din 18 Octombrie, prin care prințul Alexandru cerea garanții în privința situațiunii ce a creat Bulgaria resbelul, Poarta a emis ieri o circulară, prin care sezează Puterile cu o propunere relativă la o despăgubire bănească ce trebuie cerută Serbiei în numele Bulgariei.

In același timp Poarta insistă pentru ca Puterile să răspundă la circulara de la 12 Decembrie.

Berlin, 24 Decembrie.

Un tratat de comerț s'a subscris la 20 Decembrie între imperiul german și Sultatul din Zanzibar. Acest tratat ține în seamă interesele ce posedă noile dobândiri teritoriale ale societății africane orientale.

Londra, 24 Decembrie.

După Daily News marile Puteri au răspuns toate la circulara Porții declarând că ar trebui în adevăr să se acorde o compensațiune Bulgariei, fie prin anexarea Rumeliei, fie prin unirea personală a celor două provincii.

Londra, 24 Decembrie.

O esplosiune s'a întâmplat în minele de hnilă de la Pontypridd (țara Galilor). 120 de mineri au fost omorâți.

(Havas)

A se vedea ultime știri pe pagina III-a.

București, 13 Decembrie

Armistițiul, impus ori cerut pe sub mână, e încheiat între cei doi rășboinici. — Serbia și Bulgaria.

Comisiunea militară internațională, însărcinată cu descordarea momentană a vrășmașiei, și-a prescris rețeta calmantă, și, poate în acest moment, ambele armate, până mai deunăzi în luptă, au început să se retragă fie-care la câte-va chilometre de frontiera țării respective.

Ast-fel, cel puțin până vor mai fi 10 zile înainte de 1 Martie, amândouă statele sunt liniștite în ceea ce privește o reîncepere a ostilităților. Puterile cele mari au fixat acest termen primăvara, cu speranța, — ar fi de dorit fără îndoială, — d'a putea regula la un fel cestiunea rumeliotă, ast-fel ca și pacea între Serbia și Bulgaria să urmeze ca un rezultat logic.

Toată nedomirirea stă acum în aceia că nu se poate afirma, nici chiar în mod probabil, cam ce soluțiune vor da Puterile conflictului de peste Dunăre.

Restabilirea *statu-lui quo-ante*, după litera și spiritul tratatului din Berlin, ar fi deslegarea consiliată de diplomația rece, respectuoasă deplin către dispozițiunile ce însăși ea a scris, parafat și sigilat. Cu toate acestea, aceiași diplomație, nu atât încălzită de simpatii, cât mușcată de inimă de șarpele interesului, ar voi să mai mute țărâșii de la îngrăditura aceluiași tractat.

Admițând că această din urmă tendință ar triumfa, în ce limite s'ar mărgini lărgirea, modificarea într'un sens sau într'altul, ce se va face stipulațiunilor subscrise la Berlin? Fi-va cestiune numai de o Conferință de ambasadori la Constantinopol, cu misiune anume pentru

singura afacere rumeliotă, — sau zăgazul va fi rupt, ș'atunci ar veni vorba la întrunirea unui Congres?

Cel puțin până acum, șgomotele privitoare la convocarea unui Congres, care să revizuiască tratatul de la Berlin, sunt premature.

Se pare că nimăru nu 'i trece prin minte, sau mai bine nu 'i vine la socoteală, aducerea pe tapet a întregii cestiuni orientale. Inclinarea ar fi mai mare spre o mărginire și micșorare a pericolelor ce presintă situațiunea actuală ; — și mare dorință s'ar fi manifestând numai la ajungerea unei împăciri între Serbia și Bulgaria, și la găsirea unui *modus vivendi* între aceasta din urmă și Rumelia.

Pentru această însărcinare, negocierile între Cabinete și întrunirea ambasadorilor la Constantinopol sunt suficiente. De altă parte, până acum, nimic nu autoriză în destul să presupunem că la Petersburg s'a părăsit cu desăvârșire politica de restabilire a *statu-lui quo ante*, și cu greu s'ar putea crede într'o părăsire a acestei politici chiar de acum înainte. Constituirea Marei-Bulgarii, efectuată de Anglia, nu de Rusia, nu poate în nici un mod împacă pe Țar.

La Viena, de asemenea menținerea stării de mai înainte ar suride, — cu toate că se recunoaște greutatea unei asemenea încercări.

De aceia, dacă pentru vr'o trei luni tunul tace, aceasta nu însemnează că tăcut va fi și după 1 Martie. Pate chiar va bubui cu mai mare intensitate, și pe unde cu gândul nu gândești. În acest caz, actuala intervenire a marilor Puteri pentru un armistițiu, pare a fi fost făcută numai cu scopul d'a se câștiga timp pentru pregătiri de loviri abia bănuite astăzi!

Nu mai revolta rumeliotă dă așa de mult de lucru Europei, — împărțită și strânsă de interese și ambițiuni, — ce s'ar întâmpla oare când o altă manifestare de același soi s'ar ivi, pe o scară mai mare, — în provinciile grecești, bunioară, ale Turciei? Și aci mai este de amintit că armata Greciei libere e pusă pe picior de rășboi, într'un mod complet, de câte-va săptămâni.

Actualmente la Atena lumea competentă se ocupă cu crearea a trei mari comandamente, și cu alegerea șefilor pentru aceste corpuri de armată. Parlamentul discută legi financiare și de impositie, autoriză imprumutul extra-ordinar de 100 de milioane.

E povățuită Grecia, ori 'și ia inima 'n dinți și lucrează de capul ei? În primul caz, temerile așezate spre primă-vară dobândesc țarie. În ori-ce caz Grecia se prepară cu mare activitate ; guvernul regelui George e povățuit, în caz de începere a ostilităților, să 'și îndrepteze eforturile mai mult spre Mare de cât pe uscat.

Și atunci, un rășboi naval, pe lângă hărțuirea Turciei, ar aduce o mare jicnire comerțului maritim internațional de pe Mediterana....

Puterile interesate, într'un fel sau într'altul, impiedica-vor noui incurcături, sau înadins le vor provoca?

CRONICA ZILEI

Aseară membrii majorității Camerei și Senatului au ținut o întrunire în sala matorului corp de pe bulevard.

D. prim-ministru a fost și ieri cam bolnav ; d-sa n'a ieșit toată ziua din casă.

In ziua de 18 curent se judecă la Curtea cu jurați din Focșani procesul polițailor acuzată că au bătut pe oare-cari alegători când s'a făcut alegerea colegiului II pentru Senat.

Azi e ziua Crăciunului după stilul nou. La biserica catolică de aci e slujbă cu mare paradă.

Ordonanța primăriei relativă la zăpada și sloii de gheață de pe acoperișele caselor, nu prea e luată în seamă de unii cetățeni, căci mai toată ziua se aruncă de pe case zăpadă în capetele trecătorilor pe trotuare.

In Iași s'a scumpit carnea. Azi se vinde kilogramul cu 50 de bani ; mai înainte se vindea cu 20 — 30 de bani. — Măcelariș sunt mai toți jidani.

Alaltă ieri-noapte, între stațiile Brăila și Barboși, trenul accelerat a făcut bucați pe un biet cantonier de la Nr. 166.

Miulescu a trimis d-lui prezident al Curții cu jurați o listă de martori pe cari el și soția lui ei chiamă în apărare. Sunt vr'o șai-zece la număr acești martori.

Acuzația are aproape 40 de martori.

Duminică, 15 Decembrie, orele 3 p. m. d. B. P. Hasdeu, membru al societăților academice din Sofia și Belgrad va ține conferința sa deja anunțată: *Serbia și Bulgaria*.

In urma unui examen, tribunalul județului Ilfov a înscris pe d. locotenent Ionescu I Negrea între inginerii hotarnici ai acestui județ.

Sântul Sinod a ales trei candidați pentru locul de arhiepiscop lăsat vacant prin moartea arhiepiscopului Calist Stratonichias Băcoianul. Acești candidați sunt : arhimandritul Partenie, superiorul capelei române din Paris, licențiat în teologie de la universitatea din Atena ; Ghelasio Ionescu, directorul seminarului din Buzău, și pr. Mihail Moisiu, profesor la liceul din Botoșani.

Din acești trei guvernul au ales pe părintele Partenie Clinceanu.

D. ministru al instrucției publice a trimis d-lor directori ai școalelor secundare de ambe-sexe acest ordin circular :

Doamnă director,
Doamnă directoare,

„Prin noul regulament pentru promoțiunea școlariilor, decretat la 6 August 1885, s'a hotărât ca purtarea școlariilor să fie notată deosebit și această notă să intre în calculul formării mediei generale anuale ca și notele de la cele-alte obiecte de studiu.

„La aplicarea acestei măsuri s'a născut întrebarea : unde se vor trece nota 5 aplicată pentru censură sau nota 2 aplicată pentru eliminarea provisorie a unui școlar, care înainte de venirea profesorilor la clase sau în timpul repausului dintre ore face Jesordine sau fapte pedepsite de regulamentul de ordine și disciplină, și care se trimitte de profesorii dirigenți înaintea conferinței, unde se aplică censura ori eliminarea provisorie.

„Spre a lămurii acest punct, subscrișul, auzind pe consiliul permanent al instrucțiunii, are onoare a vă pune în vedere că nota 5 sau 2 dată școlariului căruia i s'a aplicat censura sau eliminarea provisorie, conform art. 79 din regulamentul de ordine și disciplină, se trece pe întreaga lună în care a comis faptele, la toate obiectele de studiu, fie că disordinea a fost făcută în timpul lecțiunilor, fie afară de lecțiuni.

Ministru, D. Sturdza

DECRETE

Sunt numiți și transferați în administrația județului Constanța :

D. Gr. Davidescu, actual ajutor al administrației plășii Mangalia în aceeași calitate la plasa Constanța, în locul d-lui N. Petreanu. — D. Teodor Teodorescu, actual sub-prefect al plășii Bolintinu din județul

Dâmbovița, în funcțiunea de ajutor al administrației plășii Constanța, în locul d-lui I. Dimitriu. — D. Al. Petrescu, fost ajutor de administrator, în funcțiunea de ajutor al administrației plășii Mangalia, în locul d-lui Gr. Davidescu, transferat.

D. Teodor I. Ionescu, fost sub-prefect și judecător de ocol, este numit sub prefect la plasa Bolintinu din județul Dâmbovița, în locul d-lui Teodor Teodorescu, trecut în altă funcțiune.

D. C. Davidescu, inginer ordinar clasa III de la 4 Mai 1883, s'a înaintat la gradul de inginer ordinar clasa II în baza art. 25 din regulamentul corpului de ingineri civili al ministerului.

DIN AFARA

Serbia și Bulgaria

Cestiunea armistițiului dintre cei doi beligeranți se poate considera ca și rezolvată de către comisiunea militară internațională. Cu intervenirea Puterilor europene se va ajunge de bună seamă și la restabilirea păcii definitive în peninsula balcanică. Linia de demarcațiune și zona neutrală s'au fixat între oștirile serbe și bulgare ; acum mai rămâne ca Serbia și Bulgaria să declare că acceptă decisiunea comisiunii internaționale, ceea ce va și urma fără îndoială, căci ambele guverne au promis de mai înainte, că se vor supune voinței Puterilor.

Lucrarea comisiunii militare va fi urmată în curând de lucrarea diplomatică pentru restabilirea păcii și aceasta va fi încredințată poate Conferinței din Constantinopol, care s'a amânat la izbucnirea rășboiului. Acum negreșit că Conferința ar avea o misiune mai ușoară, dar va trebui să lucreze mai expeditiv, de oare ce Poarta stăruie să se încheie pacea cât mai curând. Tratatul de Berlin va fi mântuit ca și în trecut, numai cu deosebirea că nu va mai fi vorba de Statu quo ante. Căvintul de ordine pare a fi : Unire personală cu prințul Alexandru ca guvernator general în Rumelia orientală.

Pe cât se vede, Poarta n'are nimic contra și Rusia se familiarizează de asemenea tot mai mult cu această soluțiune. Ziarul *Le Nord*, ce apare în Bruxelles și este inspirat din sferele guvernamentale din Petersburg, vorbind despre cestiunea Unirii bulgare zice că a-gresiunea serbă a deschis drumul spre Unire. Serbi au fost învinși și prin aceasta a căzut teza susținută de ei, iar Bulgarii au fost siliți să desăvârșă o energie, un curaj și o abilitate, ce au câștigat Bulgarilor și șefilor lor simpatiele tuturor și între poporațiunile dincoaci și dincolo de Balcani, cari s'au unit în lupta contra agrosorilor, au produs o solidaritate morală și o frăție de arme, pe care e aproape cu neputință să o mai distrugă Europa, fără a preface *sum-mum jus in summa injuria*.

In privința expedițiunii comisiunii militare *Tagblatt* primește de la corespondentul său următoarele amănunte :

Mergând de la Niș la Ak-Palanka, comisiunea a întâlnit brigada de cavalerie a lui Praporcetovic, ce a trebuit să fie retrasă din poziția de la Moralia, căci aprovizionarea devenise aproape imposibilă. Căi au suferit grozav și călăreții arată de asemenea urme de sufărințe îndurate. Pe dealurile de la Ploca, acoperită cu gheață, se zăreau tăbărite trupe în lungi linii de ambele părți. In Ak-Palanka comisiunea a fost primită solemn de generalul Horvatovic și condusă în locuințele pregătite.

Vineri comisia și-a urmat drumul prin Krupacs și defileul Klissura. Comisiunea, însoțită de șeful Statului major Topalovic, s'a oprit acolo și a inspectat pozițiunile : Aripa dreaptă la Țirno-Pliște până la Vrandol ; centrul în Ponor și împrejurime ; aripa stângă la Babusnitza spre Balina Glava. Diviziunea mobilă, compusă numai din voluntari, formează o linie de la Vranea peste Leskovats. Trupele au un efectiv mai mare de cât la începutul rășboiului ; armata Nișavei are acum 70,000 oameni. Este adevărat, că cei din clasa a doua nu prea au un aspect militar ; ei seamănă cu buși-buzuci,

dar țin o disciplină bună. Toate trupele sufer teribil de ger. Au degerat mulți la posturile lor, în cât acum trebuie să se facă schimbul la fie-care cuart de oră...

ȘOVINISMUL UNGURESC

In Dunavecse, comună din comitatul Pestei, în 28 Octombrie a. c., Iosif Kovacs, husar, sătul de nestatornicia lucrurilor din lumea aceasta se sinucide. Comanda locală, a garnizoanei mititare din Budapesta, află despre nenorocirea husarului și se adresează la solgăbirăul din Dunavecse, cerându-i protocoalele luate despre fapta sinuciderii.

Însă, — o nenorocire ! comanda locală din Budapesta a scris nemțește !

Alexandru Halasz, poate mai înainte Fischer, în scrisoarea nemțească a comandei locale din Budapesta, a văzut zguduirea ei-dei de stat maghiar, și, se înțelege de sine, ignorând cazul, pentru care comanda s'a văzut necesită să se adresa la d. solgăbirău, a răspuns că la recercarea ce i-s'a făcut numai atunci va răspunde, dacă îl alătură și o traducere ungurească.

Comanda locală din Budapesta nu se gândește mult și raportează comandai corpului al patrulea de armată, în al căreia nume bar. *Edelshelm Gyulai*, general de cavalerie și comandant de corp, ridică piră, dar — o minune ! — tot în limba nemțească, înaintea ministerului de interne. Și să mai vedeți și altă minune ! Generalul are îndrăsnirea a spune în pira sa, că comanda locală din Budapesta nu se ține de acele localități militare, care sunt de oarecând co-respunde cu jurisdicțiunile țării în limba maghiară. Recercă dar pe minister să dea solgăbirăului invitațiunea necesară de a se supune legilor.

Cu toate că din câte avem ocaziune a experimenta în toate zilele, Maghiarul nu e făcut a înțelege legile, ministrul de interne a găsit motivarea comandantului de corp cuvințioasă, și într'o notă către vice-comitele *Földvary* desaproabă atitudinea solgăbirăului și l'indreaptă a se conforma fără amănare recercării comandei locale din Budapesta.

Însă, ca "suveranitatea, șovinismului încă să fie salvată, se adauge în notă, că sunt negocieri între presidiul ministerial și între ministrul comun de rășboi, care vor regula și corespondența între jurisdicțiunile militare și între jurisdicțiunile țării.

Va să zică, cestiunea ar fi fost să rămână o afacere între burocrăția militară c. r., și între burocrăția comitatensă reg. ungurească.

Șovinismul "suveran, însă a tirit'o afară din birouri. A aninat'o pe aripile ziaristice și de aci apoi a dus'o, în formă de interpelațiune, chiar și în parlament.

Ar fi interesant dacă în parlament, cestiunea aceasta burocratică, s'ar transforma într'o cestiune de stat și pe urmă într'o criză ministerială sau parlamentară.

Dacă ar fi după foile opoziționale maghiare și peste tot după compatrioții maghiari, cine știe unde s'ar termina cestiunea. Sunt opt zile de când se bate alarmă în lungul și în lătul imperiului maghiar din cauza aceasta, în cât, judecând după zgomotul alarmei, și-s'ar părea că Bulgarii nu sunt la Piroș, că sunt deja la Alba-regal, de unde amenință capitala Ungariei.

Cu toată partea tragicomică politică, a-facerea are și partea ei serioasă, putem zice, foarte serioasă.

De ce se tratează ?

Nu cum-va comanda de corp, sau comanda locală din Budapesta, a umblat să comită vre-o prevaricațiune în drepturile jurisdicțiunii politice administrative a comitatului Budapestei ?

Nimic mai puțin de cât atâta. Ministrul-prezident unguresc însuși a recunoscut, că comanda militară în cestiune era în drept, când au cerut de la jurisdicțiunea politică administrativă, ca și prelungă recercare în limbă nemțească, să se extradee protocoalele necesare despre husar sinucis.

Și totuși, atâta vorbă, atâta zgomot. Ca și când s'ar fi tratat de un mărgăritar perdut din coroana Sf. Stefan.

Naționalitățile nemaghiare să nu se mai mire văzând șovinismul maghiar ajuns la atâta îndrăsnială în cât pe lângă ignorarea legilor se apucă a sta pept chiar și cu armata comună.

Iată punctul în giurul căruia se concentrează seriozitatea cestiunii.

Din an în an, din lună în lună, din zi în zi, șovinismul maghiar tot mai mult 'și

arată arma. El a dovedit naționalităților nemaghiare, dovedește armatei comune și a dovedit mâine, poimaine, cul va vrea să se convingă, că bărbaiții politici ai Maghiarilor s'au lăpădat de tot dreptul public al Ungariei, de toate tradițiile acestei țări și nu se înclină de cât ideii de asimilațiune, în sens maghiarizator.

Idolul acestuia șovinismul maghiar jertfesc tot. Curentul șovinist nu îndrăznește nici dealmintrelea atotputernicul guvern al d-lui Tisza să se opună. Căci dacă oronă susținerea legislației actuale, nu întârzie a îmbuna, mulcomind șovinismul cu negocierile dintre ministerul unguresc de interne și dintre ministerul c. r. de război.

Impregiurarea însă, că lucrurile stați așa în Ungaria, merită, la toată întempliera, întreaga atențiune a nemaghiarilor, între cari și a Românilor.

Căci chiar și din o faptă, care de dreptul de loc nu ne privește, este evident, că politica compatrioților noștri maghiari toată este stăpânită de un spirit primejdios. Să examinăm ori-cum și ori și cât destuine, întorcându și pe o latură și pe cea-altă, în consecuențele ulterioare nu poate să fie de cât primejdioasă și funestă.

Să nu afirmăm numai, ci să și motivăm ceea ce afirmăm.

Nu ne trebuie sur s'fîrșit acestă decât o revirire de tot fugitivă, și nu departe înăpoi, în viața constituțională din țările coroanele unguresci. Nu ne ducem dar mai înăpoi de cât până la 1868.

Atunci s'au creat legi, care după cum s'a văzut mai târziu, cel puțin pentru străinătatea aveau scopul de a prezenta pe bărbaiții politici ai Maghiarilor ca oameni liberali. Zicem pentru străinătatea, fiindcă pentru noi legile erau ast fel chibzuite în cât să nu treacă dincolo preste: *nessze semmit, fogd meg jól*.

S'au gândit însă aceia, care au creat legile aceste „liberale“, ca așa cum au fost create, să le conserveze?

De loc nu.

Încă negreala nu era uscată bine, și ei planuiau altele, prin care să nu anuleze pe cele deja create.

Procederea aceasta de la 1875 cu deosebire a devenit permanentă în legislațiunea ungurescă și, ca în timpurile mitologice Chronos, parlamentul unguresc și mânca-nănterit copii săi, pentru ca să dea altora nasceră.

Factorul, care ar trebui să fie cu tendințe mai conservative, surpă continuu ce a zidit, numai ca în s'fîrșit să poată înlocui toate zidurile de până aci cu cea inspirată de șovinismul maghiar.

Până acum au lucrat guvern și legislațiune cu sprijinul șovinismului maghiar, ca prin legi ulterioare să dărâme și slăbuțul scut ce l'promitea legea așa numită a naționalităților.

L-a dărâmat!

Naționalitățile sunt astăzi expuse vicisitudinilor multor legi și ordonanțe ministeriale, care de care mai fără de considerațiune către dezvoltarea lor materială și intelectuală.

Pentru perfecțiunea lucrului, trebuiau consecuenții compatrioții să se apuce și de armata comună. Și ea trebuie scoasă de sub coperișul legilor existente.

Și n'avem să ne îndom de loc că încercarea se va face cu toată serioșitatea. Când ministru-president, d. Tisza, promite regularea între sine și între ministrul de res-

boi, în momentele când reacează pe un subaltern să se conformeze legilor, pune în perspectiva șovinismului maghiar o schimbare și în privința legilor ce regulează raportul între jurisdicțiunile civile și militare.

În seurt timp dar, ca și naționalitățile, armata comună încă va fi față cu șovinismul maghiar fără nici un scut. Atunci va mai trebui numai o lege scurtă, o lege, care la toate câte nu și vor putea sau nu vor voi a și deriva existența de la Arpați, să le dea lovitura de grație, ca după idea șovinismului să poată deveni material de asimilațiune, în realitate înse nisce ruine risipite fără de nici o ordine.

Cel puțin așa se vede că cred politici compatrioților maghiari.

De multe ori au imputat foile maghiare, că Românii sunt patrioți răi.

Se înțelege că noi n'am crezut nici odată în imputări de acestea și nici acum nu am crede dacă nu ne-ar sili lucrările „patriotice“ ale compatrioților maghiari.

Până-acum vedeam în răbdarea noastră îndelungă o virtute patriotică și, provocându-ne la dănsa, ținem că am dovedit de ajuns patriotismul nostru cel bun.

Acum când vedem că nestatornicia în legislațiunea țării unguresci se perpetuează în dauna majorității cetățenilor, începem a veni la idea că au dreptate foile maghiare când zic că suntem patrioți răi. Și cu cât vom fi mai răbdători față cu pornirea anarhică spre nestatornicie față cu legile, cu atât mai mult ne facem vinovați de patriotism rău.

Ar fi dar datorită tuturor cetățenilor, căți n'au căzut încă în sclavia șovinismului maghiar, a se gândi serios, cum ar fi să pună stavilă pornirii spre nestatornicie în stat?

Îl vine a crede, după svircolirile ultime, că în curând va suna ora supremă pentru înălțurarea șovinismului maghiar, care cu nesătuș se sub firme pseudopatriotice, devine desastroș.

Pentru ora aceasta suntem noi Românii oare destul de pregătiți? Tr.

INSTRUCȚIA PUBLICĂ ÎN JUD. BACĂU

(Din darea de seamă a consiliului județean).

În tot județul se află — afară de comunele urbane — 70 școli, din cari 68 pentru băieți și 2 de fete. În cursul anului școlar 1884-85, au frecventat aceste școli, 2460 de băieți și 275 de fete.

Făcând însă un tablou comparativ cu alți ani, găsim:

În anul 1881—1882 Județul avea 72 școli de băieți și 2 de fete.

În anul 1883—1884 Județul avea 65 școli de băieți și 2 de fete.

În anul 1884—1885 Județul avea 68 școli de băieți și 2 de fete.

De unde rezultă, că astăzi județul are mai puțin cu 4 școli de cât în 1881—1882. Și 18 comune n'au de loc.

În cursul anului școlar 81—82 a frecventat 1934 băieți, 149 fete.

În cursul anului școlar 83—84 a frecventat 2058 băieți, 201 fete.

În cursul anului școlar 84—85 a frecventat 2460 băieți, 275 fete.

Din aceste cifre am putea trage concluziunea că școlile rurale din an în an fac progrese în creșterea numărului elevilor la învățătură.

Dar acest progres poate să ne bucure, când în raport cu populațiunea rurală de

142.617 suflete proporțiunea vine abia de la 1 la 1000? Cu atât mai mult nu ne poate bucura, cu cât vedem că acest număr de elevi ce ni se arată este numărul înscrișilor la școală, iar nu a celor ce frecvențează regulat; căci dacă ar fi a celor ce învăță regulat, atunci cum putem să ne explicăm rezultatele ce a dat aceste școli în cursul anului acestuia, că numai 32 băieți și 4 fete a terminat cursul luând atestate? Acest rezultat nu este măcar câte unul de școală.

Căusele acestui rău, pe lângă cele cunoscute de d-nii revisori școlari, putem afirma și noi cu siguranță pe unele de care cu toții suntem conșinși că există, sunt: neoboticința administrației de a face ca legea instrucțiunii să fie obligatorie. D-nii primari ne fiind trași la răspundere în această privință, și nevorbindu-se de datorie ce au de a face ca băieții din comuna lor să n'avețe carte, ei s'au deprins a crede că școala în comună nu le este o necesitate, dar o povară.

În privința elevilor meseriași, onor. comitet permanent ne arată că în buget s'a prevăzut 12.000 fr pentru întreținerea a 30 elevi pe la diferite ateliere din țară; că a trimis din acești 30 numai 21 pe la ateliere din Galați, Iassy, Bacău, și că din acești 21, numai 14 a rămas, 7 a părăsit pe matri.

Asupra acestei cestiuni, comisiunea d-v. a crezut de cuviință a se informa mai în detalii despre acest nou mod de a face meseriași, și dar am pășit în această lucrare chiar la epoca când sa desființat școala de meserii a județului.

În ședința consiliului de la 2 Noembrie 1883, cu ocaziunea discuțiunii bugetului, onor. consilier C. Platon, propune a se da din casa județului 10.000 lei ca împreună cu cele 12.000 lei. ce dau comunele, școala de meserii ar putea exista. Atunci onor. reprezentant al guvernului, sub pretextul că nici județul nu are mijloace, nici comunele nu mai pot suporta așa cheltueli, cere ca consiliul să avizeze. Și consiliul după discuțiunea urmată, votează această propunere a d-lui consilier Sebastian:

„Industria fiind baza existenței economice a națiunilor, și ca s'a putem avea acest mijloc de existență, apoi suntem de părere ca toți elevii actuali a școlii de meserii să fie trimiși pe comptul județului, ca să termine studiile la atelierile din străinătate sau din țară. Și tot ast-fel să se urmeze în viitor...“

Prin votarea acestei propuneri, școala a rămas desființată. Nu vom de a acuza pe nimeni, nici a bunău intențiuni, opiniunile tuturor sunt și trebuie a fi respectate; dar întru cât faptele ating un interes public, ne permitem a ne da părerea, și mai cu seamă noi 4 din comisiune, ce suntem noi veniți în consiliu. S'ar fi putut găsi mijloace de întreținere, fără a se desființa școala Județul d'astăzi din casa lui 7,500 l. n. și comunele subvențiuni de 4,500 l. Județul dar trebuia a mai adăugi 2,500 l. de a se face 10,000 cât era nevoie. Și dacă comunele nu erau împovărate cu alte cheltueli, precum plăți de avocat pentru procese prescrite, atunci și ele ar fi contribuit mai mult, precum în anii precedenți contribuiau de la 15 la 20,000 l. Și chiar dacă nu ar fi putut nici așa, totuși județul, cu buna voință a reprezentantului guvernului d'atunci, ar fi putut mări cifra pentru

măntinerea școlii cu banii de la paragraful burselor.

Dar s'a vedem cum s'a aplicat votul consiliului, citat mai sus.

Onor. Comitet Permanent, întreprindând frasa din propunere... de a fi trimiși ca să termine studiile în atelierile din străinătate sau din țară... a crezut de cuviință de a tocmi pe băieții desființatei școli, și din cari unii aveau câte 1 an și doi de învățătură, pe la diferiți meșteșugari, cari având dugheana lor și atelierul lor, se numesc maistri. Așa a trimis pe elevii G. Vasilescu și N. Smerea la maistrul de ferărie T. Pavilescu din Galați. Pe Gofas Gherasim și Gărlăscu V, la maistrul ferar Iacob Slegheș din Iassy, și așa mai departe. Toți acești maistri, la cari au tocmi pe băieți, primesc din casa județului câte 400 l. de fie-care băat.

Ne-am mirat de această procedură, și iată de ce: Maistrul de această categorie, cari sunt singuri stăpâni în atelierul lor, ei activează meseria lor în interesul producțiunii materiale ce urmăresc, iar nu în interesul de a învăța și pe alții. Ei se servesc în ateliere lor și chiar plătesc calfe, pentru a produce mai mult; iar nu și perd timpul de a învăța sistematic și pe alții. Ei primesc și pe aceia ce se numesc ucenici, dar aceștia nu au dreptul de a preluide să se ocupe mai mult de ei; dar au datorie de a observa cum lucrează calfele și a asculta de ordinele tuturor.

Când onor. Consiliul din 1883 a zis: „să termine studiile în atelierile din străinătate sau din țară...“ noi credem că a înțeles a zice să se trimiță pe băieți, pe la școlile de meserii, unde meseria se n'vătă nu numai în mod practic, dar și însoțită de oare-care noțiuni teoretice. Și aceasta s'ar fi putut face foarte ușor, căci știm că bursa unui elev în școala de meserii din Iași este de 400 l. tot atât cât plătește și județul astăzi pentru a face din acei băieți, argații maistrilor. Relele tratamente a maistrilor, a sili pe acei 7 băieți să părăsească atelierile unde au fost trimiși.

Așa dar, constatăm cu părere de rău că se cheltuesc banii județului și a comunelor rurale, într'un mod care nici nu atinge scopul bine-făcător ce s'a avut în vedere.

CRIMA DIN STRADA SOARELUI

(Actul de acușăție)

(Urmare)

Să vedem acum ce s'a întâmplat în ziua de 12 Maiu 1885, în casa soților Miulescu din strada Soarelui No 16?

În acea zi, pe la orele 6 p. m., poliția și parchetul au fost înștiințați că un asasinat s'a comis acolo asupra unei femei. Imediat aceste autorități se transportară la localitate, intră într'un antreu unde în stânga se afla salonul și acolo, la doi pași de ușă, în dreptul ușei chiar, vede cadavru Mariei Popovici scaldat în sânge, întins pe spate cu fața în sus, cu un picior încălțat cu un pantof și cel-altă desculț, îmbrăcată cu o rochie neagră de mătase, cu ceasornic la piept, cu peler despletit și cu inele în mâini. Examinându-se cadavru se văzu în partea stângă a gâtului o tăietură largă ca de 2 centimetri, pe cap mai multe lovituri sângerânde, pe osul frontal asemenea, d'asupra mamelei drepte o înepătură, în spate mai multe, pe mâini, pe gât semne de

șgăriituri. Cele mai multe din aceste răni erau mortale și se constată de d. medic legist că sunt făcute cu stilet sau șis, cele de la cap cu un corp contondent, iar cele-alte echimose provenite din lupta ce a avut victima cu agresorii.

Împrejurul victimei nu se vede nici o desordine, toate obiectele aranjate la locul lor afară de două scaune răsturnate, unul lângă masă în partea despre fereastra strădeii, iar altul lângă zid în spre fereastra din curte. Pe o etajeră din colțul salonului se găsește un revolver încărcat cu șase focuri având piedica pusă; acest revolver a trebuit să fi fost pus printre obiecte cu precauțiune, într'altfel nu se putea să nu se deranjeze sau sparge vre unul dintr'ensele. Pe marmura mesei din mijlocul salonului, la capătul despre ușă unde se găsește cadavru, s'a constatat o pată de sânge care pare a fi tiparul unei mâini ce a fost plină de sânge. Trecându-se în salonașul de alături cu cel unde s'a găsit cadavru, acolo nu s'a constatat nici o desordine. În antreul casei, lung, îngust și întunecos se vede o casă de fier Wertheim la care se afla cheia principală din mijloc și cheia cea mică de sus, ușa casei închisă, dar descuiată. Alături de această casă, în dreapta, se află camera victimei unde se vede o mare desordine, toate cutiile trase, toate obiectele răscolite, părea că asasinii voiau să caute ceva. În fine, în camera din dreapta antreului, vis a vis de ușa salonului, camera unde dormeau ambii acușăți, aci se observă mai multe lucruri demne de a pune pe justiție pe urmele asasinilor. În stânga ușei se afla un pat pe care se vede perna de la cap așezată pe marginea patului, alături cu perna se vede o sabie incrușișată cu teaca ei, sabia sub teacă. La una din ferestrele camerei se vede o mașină de cusut cu capacul desfiat și dalta cea mică a mașinei se afla pe scrinul din dreapta ușei. Acest scrin se compune din patru sertare, din care cele două de sus s'au văzut a fi puțin trase afară. La sertarul de sus, s'a observat o broască de siguranță, sistem Wertheim. În acest sertar se afla o mulțime de lucruri, batiste demătașe, dantele, toate la locul lor fără a fi cătuși de puțin răscolite, fără a prezenta cel mai mic aspect de desordine. A.ăt pe lemnul sertarului, pe lemnul scrinului cât și pe broasca acestui sertar nu s'a putut constata nici cea mai mică urmă de siluie. În sertarul al doilea al scrinului asemenea nu se vede nici o desordine. Ciudat lucru! cum asasinii au îngrijit să nu se atingă de cel mai mic obiect al acușăților.

Nici una din aceste camere, afară de salon nu s'a găsit nici cea mai mică picătură de sânge. Stranie precauțiune a asasinilor în aceste momente atât de teribile și atât de scurte!

În urma tutulor acestor constatări, d. judecător de instrucție Dimitriu, seizesat cu această crimă, se adresează la acușăți. În casa cărora locuia victima de mult timp, singuri puși în poziție a pune pe justiție pe urmele asasinilor, să l'dea lămuriri pe cari anume persoane bănuiesc, cu cine era Maria Popovici în relație, cine a venit pe acolo și care a fost mobilul crimei. La întrebările ce li se făceau de magistratul instructor, acușății răspundeau prefăcându-se că plâng: „aoleo, aoleo, am rămas săraci, hoții au furat bonurile Miții (așa o numeam pe Maria Popovici) în valoare de 18,000 lei, banii noștri ce l'am luat de la primă-

FOIȚA „ROMÂNIEI LIBERE“

— 15 Decembre. —

NICOLAE GOGOL

O NOAPTE DE MAI

Poveste din Ukraina

(Urmare)

Soacra, luă dintr'o tingire niște sarmale și le puse p'o farfurie. Voia să le lase să se răcească puțin: dar omului îi fete foame după ce muncește: nimeni nu le așteptă să se mai răcească și se puseră toți să înfigă în ele furculițele de lemn, când intră d'o dată un om. Dumnezeu știe cine era și de unde venea. Ceru să stea și el să mănânce la masă. Cum să nu dai de mâncare unui om flămând? Îi deteră o furculiță de lemn și lui. Dar omul nostru se puse să înghită sarmalele cum înghite vaca finu. Până să n'apuce femeia să mănânce o sarma, farfuria era linsă. Soacra umplu încă o dată farfuria cu sarmale socotind că streinul era acum sătul și că n'o să mai mănânce tot așa lăcomeste. Dar se întâmplă din potrivă; tocmal ca începu să mănânce mai repede și goli și a doua farfurie. „Inecate-ai cu ele ca prea multe sarmale ai mâncat!“, gândi soacra și ce să vezi pe omul meș că căzu d'o dată pe spate. Îi săriră toți în ajutor, dar ce să l'mai facă când el nu mai respira; era înăbușit c'o sarma. D'atunci soacra nu mai are odihnă. Cum să inoptează vine mortul, și se pune, blestematu, călare pe coșu

vetri cu o sarma mare în dinți. Ziua este liniște; nici nu s'aude nici nu se vede nimic; dar abia dă în amurgu seri, și n'al de cât să l'aruncă ochii pe înveltoarea casei: canalia șade călare în voie pe coșu vetri.

— Cu o sarma în dinți?

— Cu o sarma mare în dinți!

— Să te minunezi, cumetre; și mie mi s'a povestit ceva la fel; răposata...

Primarul se opri de o dată. S'auzea d'afară strigătele și zgomotul dăntuitorilor. Coardele bandurei răsunară încetșor, acompaniind o voce; pe urmă cântecu răsună mai tare, cu glasul d'întii se uniră și alte glasuri și corul intonă cântecul acesta satiric:

„N'ai auzit, flăcăi, — ce se cântă despre cocoșatul primar? — Se zice că este și gras: — băteți-l pe spete, — cu nule — și cu knuturi lunecoase. — Primarul este beat și sucit, — așa de bătrân și așa de prost; — dar cu ce poftă, — sforăind din nări, — aleargă după fete — și se îmbată cu flăcăi: — Dute-acasă, dute-acasă, — alt-fel ai să fii prins cu clei; — țineți capul a casă, — ori te tragem de păr...“

— Un cântec foarte frumos, zise cumetruț aplecând capul la o parte și întorcându-se spre primarul, care, auzind cântecul acesta, impietrisă.

— Minunat, dar e păcat că se vorbește de primar în termeni necuviinșii.

Își rezimă brațele pe masă cu oare-care liniște și se puse s'asculte, pentru că afară tot să mai auzeau risetele și strigătele.

„Să începem iar,“, strigară flăcăii.

Însă un ochi deprins ar fi putut ușor vedea că nu mirarea silea pe primarul să nu se misece. Tot ast-fel un cotoi bătrân și viclean lasă unea ori să alege. Împrejurul coadei lui, pe câte un șoricel neexperimentat, pe când el chibzuește un plan ca să l'taic retragerea.

Tot cu ochii pironiți pe geamurile ferestrei puse mâna pe clanța ușii, și după ce făcu semn vătășelului vru să iasă când auzi în stradă un zgomot mare și strigăte.

Distilatorul de rachiu care, printre toate

numeroasele lui calități, avea și p'aceia d'a fi curios, își umplu bine pipa cu tutun și dete fuga afară; dar ștengarii și pleaseră.

— Nu, n'ai să scapi de mine, striga primarul trăgând după densusul p'un om înfășurat într'un cojoc lung întors cu p'era afară.

Distilatorul profită de un moment favorabil ca să se uite în fața aceluși turburător al ordinii publice. Dar se trase 'napoi, speriat, cu un pas, când zări o barbă nespuse de lungă și o figură vopsită care te înfiora.

„Nu, n'ai să scapi din ghiara mea,“, striga primarul cere tira un prizonier în anticameră. Prizonierul nu se împotriva și mergea după primar ca și cum se simțea a casă la el.

„Karlo, deschide pivnița,“, zise primarul vătășelului. „S'al aruncăm în pivniță; pe urmă să deșteptăm pe notar; chemăm pe toți vătășii, alegăm după acei neșurinați, și publicăm chiar azi hotărârea noastră.“

Vătășelul descuie un lacăt și deschise chepengul pivniții care era în casă. Prizonierul vru să profite de întunec ce să scape, cu o putere puțin comună, din brațele care l'țineau.

— Unde vrei să te duci? strigă primarul stringându-l mai tare de gât.

— Lasă-mă o dată, sunt eu, — zise o voce slabă de femeie...

— Asta nu slujește la nimic, frățioare; lasă, poți tu să iei glas de drac sau de femeie. Nu mă amăgești tu pe mine.

Și-i dete un brânci așa de tare în pivniță în cât bietu prizonier fu asvârliț jos, și începu să geamă tare. Primarul, mândru de triumful lui, se duse atunci la notar, întovărășit de vătășel, și le distilator, care, înfășurat de fum cum era, semăna cu un vapor.

Mergeau ast-fel cât trei, fie-care gândindu-se la ale lui, și cu capul în jos, când de o dată, ajungând într'o ulicioară întunecoasă, țipară și se deteă toți înăpoi, pentru că fie-care primise cătu o lovitură în frunte. Un alt țipet le răspuse și primarul luân-

du-și curaj să deschiză ochiul, zări, spre marea lui mirare, pe notara primăriei și cu doi vătășel.

— Tocmal la tine veneam, domnule notar.

— Și eu tocmală m'aria ta veneam, domnule primar.

— Lucruri minunate, domnule notar.

— Minun! peste minun! domnule primar.

— Ce este? întrebă primarul mirat.

— Flăcăii cutieră strădele în pălcuri vorbind fără respect fel de fel de lucruri. Te vorbesc de rău pe m'aria ta, așa că...

În sfârșit, sunt necuviinșii. Unui om beat i-ar fi rușine să vorbească lucruri așa de neșurinate.

Slabul notar, care inota în pantalonii lui cei vărzași și cu o vestă în fața drojdiilor de bere, la fie-care vorbă sașu întindea gâtul înainte sașu îl trăgea înăpoi.

— Abia adormisem puțin, zise notarul, când mă deșteptai afurisiți aceia de vagabonzi cu rușinoasele lor cântece și cu țipele lor. Am vrut să le dau o lecție bună; dar, pe când îmi trăgeam pantalonii și până să îmbrac vesta păsările acelea de nenorocire au fugit toate. Căpetenia bandei însă nu ne a scăpat. Este închis în coliba care ne ține loc de arest. Ardeam de poftă d'a cunoaște pe haimanaua aceia; dar figura lui e așa de vopsită cu funingine ca și-a dracului când făurește cuie pentru bieții pescari.

— Și cum este îmbrăcat, domnule notar?

— Poartă un cojoc de oaie, negru, cu p'era afară, cănele afurisit, domnule primar.

— Dar, nu se spu minciuni, domnule notar? Ștengarul acela este la mine, sub zăvoare, în pivniță.

— Nu, domnule primar, eu nu minț ci tu ai mințit puțin. Nu trebuie să te superi pentru asta.

— Să s'aducă lumină. O să lămurim noi lucrul.

Se aduse o luminare, se deschise ușa și primarul gemu de mirare zărind înainte l' pe cumnata sa.

— Da, ia spune-mi, zise dinsa pășind spre el, țî-ai pierdut toate mințile? Nu

l'î mai rămăsese nici un pic de crier în capul țeu de pește chior, când m'ai închis aci? Ai noroc că nu m'am spart capu.

Nu țî-am strigat că sunt eu? Dar de unde, blestematul de urs n'a apucat cu ghiarele lui de fier și m'a asvârliț înăuntru.

Tot așa să te arunce și pe tine dracu în căldarea dupe lumea cea-l-altă!

Cumnata zise vorbele acestea din urmă în stradă unde ieșise pentru cuvinte deosebite.

— Da, acum v'ez că ești tu! zise primarul, care greu se liniștea.

— Hei! ce zici domnule notar, așa l' că este un ștengar bun de spinzurat?

— Da, vezi bine, un spinzurat, domnule primar.

— N'a venit vremea oare ca să pedepsim pe toate haimanalele astea pentru ca să și vază de treburile lor?

— Negreșit, că a venit vremea, domnule primar.

— Ștengarii s'au adunat la un loc... Drace! mi se pare c'auz în stradă glasul cumnatei mele... Dobitoacele acelea și-au închipuit că eu sunt d'o potrivă cu ei... frate cu ei, un simplu cazac.

Primarul tuși și clipi odată cu ochiul ca să dea să se înțeleagă că avea să spuie ceva prea însemnat.

— În anul o mie... cu neputință să țiu minte blestematele acestea de date, chiar de m'ai omori... Ei bine, nu face nimic, când s'a întâmplat, destul că comisarul Ledatșo primi porunca să aleagă dintre cazaci un individ mai inteligent de cât cel-altă. Hei! — adaoșe îl ridicând degetul, — mai inteligent de cât cel-altă l'ci, ca să slujească de călăuză țarinel... Atunci am...

(Va urma.)

rie pentru exproprierea casei în valoare de 12,000 în bilete de bancă a 1000 lei, cum și bijuteria noastă, silindu-se a demonstra din toate puterile că mobilul crimei a fost furtul și că autorul nu poate să fie decât o persoană cunoscută foarte bine. Mariel Popovici, căci almintrelea nu l'ar fi deschis ușa, numai o ast-fel de persoană se putea introduce în casă de bună voie. Că densă nu bănuiesc pe nimeni. Interogați fiind acușaiți asupra celor constatate mai sus, iată ce declară Eufrosina Miulescu în seara de 12 Mai:

Maria Popovici seade la noi de trei ani și jumătate, adică de când și a părăsit bărbatul, plătindu-ne chirie 60 franci pe lună, că densă după despărțenie și a vândut casele ce le avea de zestre și toți banii care i rămasese, în valoare de 20,000 în bonuri, i a avut la noi fără inscripție și a venit în ziua de 12 Mai:

Acușatul Nicolae Miulescu întrebat fiind la rândul său fiau aceiași declarațiune cu deosebire numai că acesta a spus fără să fie întrebat anume persoanele care le a întâlnit prin toate stradele pe unde a trecut, ce oră era când le a întâlnit și ce număr purta chiar birja, cu care a făcut cursele în ziua de 12 Mai:

Această declarațiune sare în ochii ori-cui ar citi-o și poate să susție că atât acușatul Miulescu cât și soția sa pregătiseră mai dinainte ce se au să răspundă, fiind preparați să dovedească justiției că densă în timpul comiterii asasinatului nu se aflau a casă și nici nu s'au întors pe a casă de cât tocmai la orele 5 1/2, susținând acușatul Miulescu că oprindu-se la tipografia a dat ordin băiatului Nicolae Tomescu ca imediat ce o închide să meargă acasă și să stea acolo fiind Maria Popovici singură.

În urma acestor declarațiuni, justiția face o minuțioasă perchișie în casa acușaiților, dar a fost infructuoasă. S'a procedat la numeroase arestări, mai toți lucrătorii cari erau angajați a lucra la casa ce o făcea Miulescu au fost cercetați, nu a rămas nici un vecin neîntrebat asupra acestei crime.

Întrebat fiind acușatul asupra numerilor bonurilor ce se aflau în casă, răspunde arătând nise borderouri ce se aflau în casa de fier: »Acestea trebuie să fie și dacă nu sunt acestea adevăratele borderouri, atunci trebuie să le fi furat hoții împreună cu bonurile, eu nu pot să vă spun numerele exacte.»

Esitarea acușatului Miulescu de a pune pe justiție în poziție de a urmări bonurile, — murmurul și șoaptele generale ale lumii care se adunase în câte-va momente la locul crimei și care desemna de autorii ei pe soții Miulescu, — atitudinea lor, modul cum ambii acușaiți se încercau a explica cum a trebuit să se comită crima, explicațiunea dată de Miulescu pentru ce revolverul se afla pe etajeră în camera unde zăcea cadavru, asasinul a amenințat-o cu revolverul ca densă să spună unde sunt cheile de la casa de fier, asemenea și pentru ce sabia se găsea afară din teacă, verificarea casei de fier de către justiție unde se găsece toată bijuteria și argintăria, afară de un colet de aur și nise mărunchiuri ce densă pretind că le lipseau, găsirea la pieptu victimei a ceasornicului cu lanțu de aur ce purta în evidentă și care este proprietatea Miulescu, faptul că cum se face ca hoții să nu fure nici bijuteria și argintăria Miulescu, să peardă timpul să dea nenumărate lovituri mortale victimei și să nu i ia ceasornicul de la braț care era tot al Miulescu, pare ar fi voit să cruce toată a-verea lor, faptu că fără să vadă cadavru a început Eufrosina Miulescu să strige că Maria Popovici e moartă, imposibilitatea de a vedea din capu scării cheile de la casa de fier din fundul antreului întunecos și deranjamentul ce exista în camera lor de culcare, găsirea scrinului deschis fără siluire și cheia în busunarul acușatei, aranjamentul obiectelor din casă nenatural, simulat mai mult, insistența acușaiților că Maria Popovici a fost omorată numai pentru a fi jefuită de bani și alte multe detalii, consemnate în procesele verbale, inspiră cele mai mari bănueli justiției asupra acușaiților, și cu toate acestea magistratul instructor ascunde cu cea mai mare grijă bănuelile, și tocmai a patra zi i arestează.

Acum să trecem la investigațiunile justiției și la verificarea declarațiunilor. În ceea ce privește suma de 30,000 de franci, 18,000 în bonuri fonciare rurale 5%, 12,000 în bilete de bancă a 1000 lei-care, bijuterii și argintării ce ambii acușaiți au pretins că în ziua de 12 Mai când au plecat d'acasă, au fost în casa de fier și li s'au furat de acia cari au asasinat pe Maria Popovici.

Asupra acestui punct am arătat de la început că ambii acușaiți au susținut cu multă tărie că li s'au furat sumele indicate mai sus. Din cercetările ce a făcut justiția pe la bancherii de la cari preținea acușatul Miulescu că a cumpărat bonurile s'a constatat că cea mai mare parte au fost schimbate, după care puind în vederea acușatului rămâne surprins și ast-fel văzându-se desoperii mărturisese mai întâi Miulescu și în urmă soția sa Eufrosina că într'adever constatările justiției sunt exacte căci în momentul comiterii crimei nu a avut în casa de fier nici un bon de al victimei, toate le întrebunțase densă dând de astă dată detaliul de modul cum au întrebunțat în profitul lor bonurile, detalii cari s'au constatat în procesele verbale că sunt adevărate.

(Va urma.)

rețea nedesfăcut, prezentându-i, zise judecătorului: iată aicea a fost cheile de la casa de fier și mă mir cum asasinii au scos cheile și au pus ghemul la loc.

Acușatul Nicolae Miulescu întrebat fiind la rândul său fiau aceiași declarațiune cu deosebire numai că acesta a spus fără să fie întrebat anume persoanele care le a întâlnit prin toate stradele pe unde a trecut, ce oră era când le a întâlnit și ce număr purta chiar birja, cu care a făcut cursele în ziua de 12 Mai:

Această declarațiune sare în ochii ori-cui ar citi-o și poate să susție că atât acușatul Miulescu cât și soția sa pregătiseră mai dinainte ce se au să răspundă, fiind preparați să dovedească justiției că densă în timpul comiterii asasinatului nu se aflau a casă și nici nu s'au întors pe a casă de cât tocmai la orele 5 1/2, susținând acușatul Miulescu că oprindu-se la tipografia a dat ordin băiatului Nicolae Tomescu ca imediat ce o închide să meargă acasă și să stea acolo fiind Maria Popovici singură.

În urma acestor declarațiuni, justiția face o minuțioasă perchișie în casa acușaiților, dar a fost infructuoasă. S'a procedat la numeroase arestări, mai toți lucrătorii cari erau angajați a lucra la casa ce o făcea Miulescu au fost cercetați, nu a rămas nici un vecin neîntrebat asupra acestei crime.

Întrebat fiind acușatul asupra numerilor bonurilor ce se aflau în casă, răspunde arătând nise borderouri ce se aflau în casa de fier: »Acestea trebuie să fie și dacă nu sunt acestea adevăratele borderouri, atunci trebuie să le fi furat hoții împreună cu bonurile, eu nu pot să vă spun numerele exacte.»

Esitarea acușatului Miulescu de a pune pe justiție în poziție de a urmări bonurile, — murmurul și șoaptele generale ale lumii care se adunase în câte-va momente la locul crimei și care desemna de autorii ei pe soții Miulescu, — atitudinea lor, modul cum ambii acușaiți se încercau a explica cum a trebuit să se comită crima, explicațiunea dată de Miulescu pentru ce revolverul se afla pe etajeră în camera unde zăcea cadavru, asasinul a amenințat-o cu revolverul ca densă să spună unde sunt cheile de la casa de fier, asemenea și pentru ce sabia se găsea afară din teacă, verificarea casei de fier de către justiție unde se găsece toată bijuteria și argintăria, afară de un colet de aur și nise mărunchiuri ce densă pretind că le lipseau, găsirea la pieptu victimei a ceasornicului cu lanțu de aur ce purta în evidentă și care este proprietatea Miulescu, faptul că cum se face ca hoții să nu fure nici bijuteria și argintăria Miulescu, să peardă timpul să dea nenumărate lovituri mortale victimei și să nu i ia ceasornicul de la braț care era tot al Miulescu, pare ar fi voit să cruce toată a-verea lor, faptu că fără să vadă cadavru a început Eufrosina Miulescu să strige că Maria Popovici e moartă, imposibilitatea de a vedea din capu scării cheile de la casa de fier din fundul antreului întunecos și deranjamentul ce exista în camera lor de culcare, găsirea scrinului deschis fără siluire și cheia în busunarul acușatei, aranjamentul obiectelor din casă nenatural, simulat mai mult, insistența acușaiților că Maria Popovici a fost omorată numai pentru a fi jefuită de bani și alte multe detalii, consemnate în procesele verbale, inspiră cele mai mari bănueli justiției asupra acușaiților, și cu toate acestea magistratul instructor ascunde cu cea mai mare grijă bănuelile, și tocmai a patra zi i arestează.

Acum să trecem la investigațiunile justiției și la verificarea declarațiunilor. În ceea ce privește suma de 30,000 de franci, 18,000 în bonuri fonciare rurale 5%, 12,000 în bilete de bancă a 1000 lei-care, bijuterii și argintării ce ambii acușaiți au pretins că în ziua de 12 Mai când au plecat d'acasă, au fost în casa de fier și li s'au furat de acia cari au asasinat pe Maria Popovici.

Asupra acestui punct am arătat de la început că ambii acușaiți au susținut cu multă tărie că li s'au furat sumele indicate mai sus. Din cercetările ce a făcut justiția pe la bancherii de la cari preținea acușatul Miulescu că a cumpărat bonurile s'a constatat că cea mai mare parte au fost schimbate, după care puind în vederea acușatului rămâne surprins și ast-fel văzându-se desoperii mărturisese mai întâi Miulescu și în urmă soția sa Eufrosina că într'adever constatările justiției sunt exacte căci în momentul comiterii crimei nu a avut în casa de fier nici un bon de al victimei, toate le întrebunțase densă dând de astă dată detaliul de modul cum au întrebunțat în profitul lor bonurile, detalii cari s'au constatat în procesele verbale că sunt adevărate.

(Va urma.)

rețea nedesfăcut, prezentându-i, zise judecătorului: iată aicea a fost cheile de la casa de fier și mă mir cum asasinii au scos cheile și au pus ghemul la loc.

Acușatul Nicolae Miulescu întrebat fiind la rândul său fiau aceiași declarațiune cu deosebire numai că acesta a spus fără să fie întrebat anume persoanele care le a întâlnit prin toate stradele pe unde a trecut, ce oră era când le a întâlnit și ce număr purta chiar birja, cu care a făcut cursele în ziua de 12 Mai:

Această declarațiune sare în ochii ori-cui ar citi-o și poate să susție că atât acușatul Miulescu cât și soția sa pregătiseră mai dinainte ce se au să răspundă, fiind preparați să dovedească justiției că densă în timpul comiterii asasinatului nu se aflau a casă și nici nu s'au întors pe a casă de cât tocmai la orele 5 1/2, susținând acușatul Miulescu că oprindu-se la tipografia a dat ordin băiatului Nicolae Tomescu ca imediat ce o închide să meargă acasă și să stea acolo fiind Maria Popovici singură.

tantin Trăgănescu, Nițu Manolescu, Tânase Anastase, Nicolae Dima, etc.

La 4 și jumătate nu se mai face nimic.

VARIETATI

Eticheta. — Se scrie din St. Petersburg: Noul ambasador al Englierei la St. Petersburg, sir Robert Morier, trebuind să fie primit acum câteva zile în audiență de marele duce Nicolae, crezuse că face bine, având în vedere doliul luat de curtea imperială cu ocaziunea morții regelui Spaniei, de a se prezenta în doliu mare.

Dar care nu fu surprinderea diplomatului englez când văzu că A. S. nu purta cel mai mic semn de doliu.

N'am să mai fiu păcălit' își zise el, și a doua zi, având să se prezente la marele duce Mihail, se duse de astă dată în uniformă ordinară.

Ei bine! ce se întâmplă? A. S. purta doliu.

Aceasta desconcertă pe diplomatul englez obicinuit cu tradiționala corectitudine britanică, și s'a ris mult în cercurile oficiale de ceea ce se întâmplase lui sir Morier.

Ardeea cadavrelor la Paris. — În fine, după lungi discuțiuni s'a hotărât a se introduce la Paris arderea cadavrelor.

Acum câteva zile s'a făcut la prefectura Senei adjudecarea tuturor lucrărilor de săpătură, zidărie, pavagiu, stuc, ce sunt a se executa pentru construirea unui monument crematoriu la cimitirul de Est (Père-Lachaise).

Prețul întreprinderii este fixat la cifra de 195,490 franci, 73 centime.

O cale ferată fericită este Kaiser Ferdinand Nordbahn cu sediul în Viena, și cea mai veche, cea mai mare și cea mai bogată cale ferată.

Ea plătește anul aceasta, 132 și jumătate la sută (una sută trei-zeci și două și jumătate la sută) dividendă acționarilor săi, cum e publicat în *Berl. Voss. Cour.* și alte ziare.

Ea restituie anul aceasta și Statului 12 și jumătate milioane florini (30 milioane franci) garanții vechi.

Piatră acră. — Un mijloc foarte simplu pentru a ne scăpa locuințele de invadarea păduchilor, este ungerea pereților, paturilor și în genere a tuturor cuburilor acestor insecte, cu o soluțiune de piatră acră, cât se poate de ferbinte. În casurile când spoim oada cu var, e bine, când topim varul, să adăogăm și ceva piatră acră de oare-ce s'a dovedit că muștele fug în tot-d-a-una din odăile cari au fost ast-fel spoite. Întrebuințarea pietrei acre, n'are de ast-fel absolut nici o influență vătămătoare asupra sănătății omului, — și în Franța o mulțime de departamente o întrebunțează de vremuri, contra insectelor.

Războiul franco-german în București

Domnule redactor,

Războiul dintre Franța și Germania nu s'a terminat la 1871. El se poartă și acum, pe un teren și mai vast: economic, industrial, comercial. Teatrul de război este acum pretutindeni, unde se ciocnesc aspirațiunile și interesele celor două mari națiuni concurente.

De câte-va zile Franța și Germania poartă război în câmpul Cotrocenilor.

Cupola franceză trage asupra celei germane și vice-versa; deosebirea este numai că toată cheltuiala în vânt atacă punga cam golită a Românilor.

Care pe care?

Unde se vor duce milioanele române: în Franța ori în Germania?

Sub-iscălitul, ce e drept, domnule redactor, ca simplu muritor, nu prea cunosc nici misterele actuale din capetele celor cari ne conduc spre fericire, necum să fiu în stare a străvedea arcelele viitorului, dar permițemi să vă întreb: în potriva cui câptușim noi capitala cu atâtea fortificații scumpe și cupole streine?

Oare avem să ne așteptăm iarăși la năvălirile Turcilor, Tătarilor și tuturor Barbarilor?

Sunt temeri oare de o nouă migrațiune a popoarelor asiatice? Căpeauni chineji se pregătesc oare să și părăsească cerescul lor imperiu spre a năvăli cu lăcomie asupra movilelor de bilete ipotecare de pe malurile Dimboviței?

În Cotroceni se dau salve de tunuri și se aruncă în vânt mii de franci, pe când prin bordeele mahalalelor mulți, mulți n'au un lemn să și deschețe copii de ger, n'au o mămăligă să i scape copil de foame de sfintele Sărbători!

Se duc milioane în streinătată pentru niște fortificații, pe cât de inutile, pe atât de iluzorii, pe când prin sate și cătune se ia Românului și ultima găină din bătătură pentru bir!

Primiți, etc.

George Rogojină

Serviciul telegrafic al „României Libere“

Paris, 24 Decembrie.

După o lungă și foarte via discutiune, Camera a votat cu o majoritate de 4 voturi — 274 — contra 270 — creditele cerute de minister pentru expedițiunea din Tonkin.

Belgrad, 24 Decembrie

Comisiunea militară internațională s'a reîntors la Belgrad, unde a fost primită la sosirea sa de reprezentanții marilor Puteri. Un mare prânz s'a dat în onoarea Comisiunii, de Khevenhüller, decan al corpului diplomatic.

Triest, 23 Decembrie.

Doș cazuri noi de holeră au fost semnalate. Guvernatorul provinciei a luat măsuri energice pentru a împedica reul de a se întinde.

(Havas).

LICITAȚIUNI

Tribunalul Ilfov secția III de Notariat

Vineri 13 Decembrie 1885.

Casele din strada Fundătura-Vespi Nr. 86, averea decedatului St. Vasile.

Casele din strada Piscului Nr. 12, averea decedatului Preot G. Butesiu.

Casele din strada Pantelimon Nr. 3, averea d-lui Nae R. Tabacu.

Moșia Dimian ce i zice și Homocivica din comuna Gura-Dimian din plasa Stanciu județul Buzău, averea d-lor Emanoil A. Florescu și decedatului Ioan A. Florescu.

Casele cu locul lor din suburbia Precupești-Noi, Calea Dorobanților Nr. 103, averea decedatului Gr. Zanfir.

MAINOU

Cabinetul este în punctul de a se constitui, intrarea d-lui Mihail Pherkyde este aproape certă; onorabilul fost trămis la Paris va lua portofoliul afacerilor streine.

Retragerea generalului Fălcoianu pare a fi definitivă.

Desbaterile procesului Miulescu ar căta să înceapă de azi peste opt zile, la 20 curent. Fiind însă dat numărul martorilor, (peste una sută), e de temut că amânarea pe sesiunea viitoare să nu se impună. — Dosarul are o mie de file și s'ar putea ca cercetarea cauzei să nu fie terminată într'o săptămână.

Parchetul Curței a luat dispozițiuni ca presa să poată urma cu ușurință desbaterile.

Aseară a fost recepțiune și danț la domnu Spiru Haret secretarul general al ministerului Instrucțiunii publice. Serata, foarte animată, s'a prelungit până în spre ziua.

Astăzi, după o deliberațiune de 2 săptămâni, se pronunță curtea de apel în procesul de revendicațiune Arghiropolu cu succesiunea lui maior Mișu.

Societatea „Furnica“, pentru încurajarea industriei casnice a fixat pentru 20 Ianuarie serbarea anuală. Se organizează un spectacol cu totul nou și care va fi de mare atracțiune pentru public.

Printre proiectele de legi distribuite deputaților este unul care a suscitât observațiuni cari se vor traduce prin desbateri vii. Este vorba de a prelua din diversele emisiuni de rentă o sumă de trei milioane pentru a veni în ajutorul Creditelor Agricole! — Creditele agricole iaă proporțiunea unui adevărat flagel pentru finanțele noastre.

Soția primului-prezident al tribunalului din Galați a fost pungașită alaltăeri-noapte pe strada Domnească.

Pungașul e prins; se numește Bruhmann Froică.

Balul dat în Galați în folosul *Cruții Roșie* a produs peste 2000 de lei.

În Iași s'a scumpit și pâinea cu 10 bani la kilogram.

Principele Alexandru al Bulgariei va pleca după încheierea armistițiului la Petersburg, unde speră să câștige din nou grațiile Țarului.

Principele va fi reintegrat în rangurile și rentele sale rusești. Dar primul-ministru Karawloff nu l' va însoți, ci va fi sacrificat și înlocuit prin predecesorul său D. Zankoff.

Serbi au cheltuit cu războiul numai 40 la sută din împrumutul ce au contractat la Viena, și în total nici 20 milioane. Bulgarii au cheltuit 15 milioane, din cari o parte era adunată ca tribut al Porții, rămas ne plătit, și cea-altă parte din banii pentru răscumpărarea liniei Rusciuk-Varna. Războiul serbo-bulgar e cel mai ieftin din războaiele moderne.

NOTIȚE LITERARE

ȚARA NOUĂ No. 19 și 20 are de sumar: Un capitol din Darwin, traducere de N.—Miu, Baladă populară culeasă de Pr. Al. Popescu (Cernica). — **Procesul comunei Galați**, cu D-l Gr. Eliad. — Ciobanu, Cântec popular, cules de Pr. Al. Popescu (Cernica). — **O poticnire a Spiritismului** (urmare) de T. N.— Cântec din popor, cules de Octavian. — **Fata plugarului** poveste de D-na E. D. C. — **Viața și moravurile animalelor** (urmare) de C. P.

SPECTACOLE

TEATRU NAȚIONAL — Vineri, 13 Decembrie *Ștefan Cerșetor*.

TEATRU BOSEL — *Operațiunea franceză*. — Vineri, 13 Decembrie *La fille du Regiment*.

SALA TEATRULUI DACIA. Se aduce la cunoștința onor. Public că se închiriază după acum Sala pentru societăți, nunți, soarele, dans-nto și teatru pe tot timpul carnavalului cu prețuri foarte reduse. Sala va fi cu totu din nou aranjată cu o decorațiune splendidă care nu lasă nimic de dorit pentru gustul eleganței.

Doritorii se pot adresa chiar de acum la d. D. Weinberg, hotel Dacia și la comptuarul Hotelului.

Ceva interesant!

Anulul de câștig Samuel Heckscher senior de la Hamburg, care se află în numărul de astăzi al gazetei este foarte interesant. Această casă și-a câștigat o reputație așa de bună prin plata promptă și discretă a sumelor câștigate aci și în împrejurimii în cât rugăm pe toți cititorii de a da atenție inserției ei de astăzi.

Ocaziune rară

De vânzare un ficus de trei metri a vând mai multe ramuri. 2 privilegiori din cele mai bune, doritori le pot auzi cântând seara de la 4 ore în sus. Amatori spre a le cumpăra se pot adresa în Strada Romulus, No. 14.

VIN NEGRU

de Oravița și Golu-Drâncea

Vechi de 4 ani, calitate superioară tutulor altor vinuri. — 15 fr. vadră și

ALB DE DRAGASANI din recolta anului 1881. — 15 fr. vadră la **PAUN POPESCU & Comp.** 18, Strada Lipscani, 18

CASA DE SCHIMB

C. STERIU & C^{omp.}

No. 19, STRADA LIPSCANI, No. 19.

CURSUL BUCURESCI

Pe ziua de 12/24 Decembrie 1885, ora 10.

	Cump.	Vënd.
5% Imprumutul Comunal	72 1/2	73
5% Scrisuri Fonciare Urbane	81	81 1/2
5% „ „ Rurale	85 1/2	86 1/2
5% Renta Română perpetuă	87	88
6% „ „ amortisabilă	91	91 1/2
6% Scrisuri Fonciare Urbane	90 1/2	91
6% Oblig. de Stat (conv. Rurale)	83	84 1/2
6% „ „ Căile Ferate Rom.	104 1/2	105
7% Scrisuri Fonciare Urbane	97 1/2	98
7% „ „ Rurale	103 1/2	104
7% Imprumutul Stern	—	—
8% „ „ Oppenheim	—	—
Oblig. Casei Pensiu. (Nom. 300)	205	210
Impr. cu prime orașul București	31	32
Acțiuni Credit Mobilier	195	205
„ „ Construcțiuni	182	185
„ „ Naționale	—	—
„ „ Dacia-România	265	270
„ „ Banca Națională	1140	1145
Fiorini Valuta Austriacă	201	202 1/2
Mărci Germane	124	125
Bilete Franceze	99 1/2	100
„ „ Engleze	25	25 1/2
Ruble Rusești	248	251
Aur contra Argint și Bilete	17 1/2	18

NB. Cursul de mai sus este în monedă de aur scoțit după cursul fiscalului. Cupoane se achiță fără scăzământ.

Adresa pentru telegrame: STERIU.

INSTITUTUL METEOROLOGIC DIN BUCUREȘTI

Buletin atmosferic pe ziua de 12/24 Decembrie 1885

STATIUNI	Observ. de azi duminică 8 ore			
	Barometru	Temperatura	Starea	
	Observ.	Variat.	Observ.	Variat.
București	770.9	+ 3.6	- 4.8	+ 2.8
T-Severin				
Balota				
Slatina	772.3	+ 4.6	- 5.8	+ 9.8
Giurgiu	771.3	+ 3.6	- 7.1	+ 6.5
Constanța	770.2	+ 2.9	- 0.7	+ 4.4
Sulina	769.9	+ 3.2	- 1.5	- 0.9
Galați	771.0	+ 3.1	- 2.6	+ 6.0
Braila	769.4	+ 2.2	- 2.1	+ 6.3
Craiova	771.2	+ 5.8	- 7.6	+ 9.9

Observațiuni: Starea mării la Constanța și Sulina liniștită. La Sulina zapadă și ploaie.

